

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران

دانشکده پرستاری و مامایی

بررسی درک والدین شهدا از دسترسی و سطح خدمات بهداشتی ارائه شده در طرح پایش

سلامت بنیاد شهید و امور ایثارگران منطقه 10 و 11 شهر تهران 1393

استاد راهنمای اول: دکتر رضا نگارنده

استاد راهنمای دوم: هایده نکته دان

نگارش: مریم هدایت پوریانی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد

پرستاری بهداشت جامعه

آذر 1394

چکیده فارسی

زمینه و هدف: سهولت دسترسی به خدمات بهداشتی درمانی و استفاده از خدمات پیشگیری به منظور حفظ و بهبود وضعیت سلامت والدین معظم شهدا و ایثارگران از جمله اهدافی است که بنیاد شهید و امور ایثارگران در اجرای طرح پایش سلامت دنبال می نماید در این راستا مطالعه ای با هدف تعیین درک والدین معظم شهدا از دسترسی و سطح خدمات بهداشتی ارایه شده در طرح پایش سلامت انجام گردیده است.

روش اجرا: در این مطالعه توصیفی-تحلیلی، تعداد 246 نفر از والدین شهدای منطقه 10 و 11 شهر تهران از طریق نمونه گیری تصادفی انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده ها سه پرسشنامه محقق ساخته بود که پرسشنامه اول با 18 گویه مشخصات جمعیت شناختی و وضعیت سلامتی، پرسشنامه دوم با 20 گویه درک والدین شهدا از دسترسی و پرسشنامه سوم شامل 22 گویه سطح خدمات بهداشتی ارایه شده به آنها را در طرح پایش سلامت در قالب سه سطح پیشگیری اول، دوم و سوم می سنجد. روایی و پایایی هر سه پرسشنامه در مطالعه مقدماتی بررسی و تایید گردید. داده ها با استفاده از آمار توصیفی و استنباطی در نرم افزار spss نسخه 16 تحلیل شد.

نتایج: نتایج این مطالعه نشان داد که 92/3٪ والدین شهدا درکشان از دسترسی به خدمات طرح پایش سلامت متوسط بوده است این در حالی است که در بررسی ابعاد دسترسی در بعد فراهم بودن درک 50/8٪ از والدین شهدا از دسترسی به خدمات طرح متوسط بوده است، همچنین در بعد دسترسی جغرافیایی 75/2٪ و در بعد مالی 73/2٪ درکشان از دسترسی ضعیف بوده است و اما در ابعاد مقبولیت 66/3٪ و همسازی و انعطاف پذیری 89/4٪ دسترسی به خدمات را خوب درک کرده بودند. بررسی سطح خدمات ارایه شده در طرح پایش سلامت حاکی از آن است که بیشترین خدمت ارایه شده در سطح اول پیشگیری آموزش و مشاوره در مورد تغذیه با (66/7٪) و کمترین خدمت کنترل استرس با فراوانی نسبی (23/6٪) بوده است. همچنین در سطح دو پیشگیری یافته ها نشان داد که گرفتن علایم حیاتی با فراوانی 99/6٪ بیشترین خدمت و درخواست غربالگری انواع سرطان با 8/5٪ کمترین فراوانی را دارا است. در سطح سه نیز یافته ها نشان داد که بیشترین فراوانی مربوط به پیگیری سوابق پزشکی و داروهای مصرفی و آزمایشات دوره اخیر با فراوانی 74٪ و کمترین مربوط به خدمات بازتوانی روانی با فراوانی 2/4٪ و همچنین ارجاع والدین شهدای نیازمند به منابع حمایتی از طریق پزشک پایش سلامت با فراوانی 0/4٪ می باشد. نسبت والدین شهدا با بعد مقبولیت ($p=0/009$)، تعداد ویزیت با بعد دسترسی مالی ($p=0/03$) و مقبولیت ($P<0.001$) و بعد انعطاف پذیری و همسازی ($P<0.001$) ارتباط معناداری داشت. همچنین

سطح تحصیلات با بعد فراهم بودن خدمات ($p=0/006$) ارتباط معناداری نشان داد. میزان درآمد و دارا بودن بیمه اصلی و تکمیلی با هیچکدام از ابعاد دسترسی رابطه معناداری نداشت. بین سطح خدمات بهداشتی ارایه شده در طرح پایش سلامت با نسبت والدین شهدا، سن و سطح تحصیلات و مدت ابتلا ارتباط آماری معناداری وجود نداشت.

بحث و نتیجه گیری:

بر اساس یافته ها اکثر والدین شهدا در بعد دسترسی جغرافیایی و در بعد مالی درکشان از دسترسی ضعیف بود همچنین درک آنها در بعد فراهم بودن و دسترسی کلی متوسط بود. این یافته ها می تواند در راستای رفع موانع و اصلاح فرایندها جهت افزایش دسترسی مخاطبان طرح به خدمات مورد استفاده قرار گیرد. همچنین با توجه به یافته های پژوهش و تاکید بیشتر طرح پایش سلامت به ارایه خدمت در پیشگیری سطح اول و رفع محدودیت ها در بهرمندی والدین شهدا از خدمات توانبخشی در سطح سوم می تواند زمینه زندگی بهتر آنها را فراهم کند.

کلیدواژه ها:

درک از دسترسی به خدمات بهداشتی، فراهم بودن خدمات، دسترسی جغرافیایی، انعطاف پذیری و همسازی، مقبولیت، دسترس مالی، ارایه خدمات پیشگیری.

Tehran University of Medical Sciences

Faculty of Nursing & midwifery

**Exploring martyrs' parents' perceptions of their access to health services
and the levels of health services provided by the martyr Foundation and
Veterans Affairs of Tehran in the health monitoring project in 1393**

Under Supervision of Dr. Reza Negarandeh

& Haydeh Noktehdan

A Thesis Submitted to the Graduate Studies Office

In Partial Fulfillment of the Requirements for

The Degree of Master in Nursing

Maryam HedayatPouriani

Jan 2015

Abstract

Aim & Background: Ease of access to health care and the use of preventive services in order to maintain and improve the health status of the parents of martyrs and veterans are very important and both of them are the goals of Foundation of Martyrs and Veterans' Affairs to implement the health monitoring project. To address this issue, this study was carried out to explore martyrs' parents' perceptions of their access to health services and the levels of health services provided by the martyr Foundation and Veterans Affairs in the health monitoring project.

Methods: In this descriptive analytical study, 246 martyrs' parents from districts 10 and 11 of Tehran were selected through random sampling. The data collecting instruments were three self structured questionnaires. First questionnaire with 18 items consisted of demographic and health characteristics. Second questionnaire contained 20 items concerning martyrs' parents' perceptions of access to health services, and third questionnaire composed of 22 items to assess the levels of health services (at three levels of prevention; primary, secondary and tertiary prevention) provided to them in the health monitoring project. The validity and reliability of three questionnaires were assessed and confirmed in a pilot study. Using descriptive and inferential statistics, the data were analyzed through SPSS software version 16.

Results: The study results illustrated that 92.3% of martyrs' parents had moderate perceived access to health services. In terms of availability, access to services was perceived to be moderate by 50.8% of them. In addition, perceived access to services, in terms of accessibility (75.2%) and affordability (73.2%) was poor but in terms of acceptability (66.3%) and accommodation (89.4%) was good. Assessment of the levels of provided services suggests that in the first level of prevention, nutrition education and counseling was the most provided service (66.7%) and the least provided service was related to stress management (with relative frequency of 23.7%). As well, in the second level of prevention, findings indicated that vital sign checking with frequency of 99.6% was the most provided service and cancer screening request had the least frequency (8.5%). In the third level, findings showed that the greatest frequency was related to follow-up of medical records, medication use and recent periodic tests (with frequency of 74%), and the least frequency was related to mental

rehabilitation services (with frequency of 2.4%), as well as, the referral of martyrs' parents in need of support resources by the practitioners of health monitoring project had a frequency of 0.4%. Martyrs' parents gender had a significant association with acceptability ($p=0.009$). The number of visits was significantly related to affordability ($p=0.03$), acceptability ($P<0.001$) and accommodation ($P<0.001$). Also, the education level showed a significant relation to availability ($p=0.006$). Income and having original assurance and supplemental assurance were not significantly related to accessibility. In addition, there was no statistically significant relation between the levels of health services provided by the health monitoring project and Martyrs' parents gender, age, level of education, and duration of disease.

Conclusion: According to the results, in terms of accessibility and affordability, most parents had weak perceived access to health services. In addition, their perceptions of overall access and availability were moderate. These findings can be applied to remove barriers and improve processes in order to increase clients' access to health services. Given the results, more emphasis on primary prevention, as well as removing restrictions on rehabilitation service utilization in martyrs' parents can provide them a better life.

Key words: Perceived access to health care, Availability, Accessibility, Accommodation, Affordability , Acceptability, Preventive service delivery.